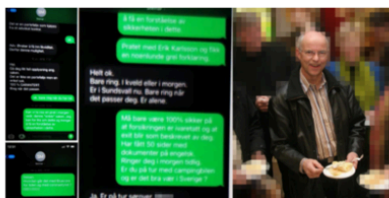

“Finansskandalen”

Trodde de lånte bort penger til trafikkskadde – blåste bort millioner på luksushoteller, nattklubber og vip-arrangement

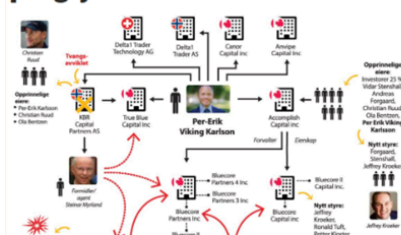
Utstyrt med dyr rødvin kjørte «agenten» rundt i Tromsø for å skaffe seg de nødvendige underskriftene

Her kan pengene ha havnet – spor fører til omstridt luksusresort som satser på medisinsk marihuana

Slik kan nordnorske sparere ha blitt lurt trill rundt – storstilt pengejakt i flere land

Tromsømann har leid inn eks-torpedo

Gigantsøksmål: - Foraktelig oppførsel

Publiseringsdato: Fra 29.januar 2021 -

Journalister: Rune Endresen, Torkil Emberland, Andreas Høyer og Eskil Mehren.

Kontaktpersoner:

Andreas B. Høyer og Rune Endresen

Bladet Nordlys AS

Postboks 2515

9008 Tromsø

INNHold

1.0 INTRO.....	s.3
2.0 BAKGRUNN.....	s.3
3.0 KONSEKVENSER.....	s.4
4.0 FUNN.....	s.4
5.0 METODE.....	s.5
6.0 GJENNOMFØRING.....	s.7
7.0 ETIKK OG FAGLIGE UTFORDRINGER...	s.8
7.1 Identifisering	
7.2 Kartlegging og fremgangsmåte	
7.3 Den antatte hovedmannen	
7.4 Bruk av akademisk teori	
7.5 Tips og varslere	
7.6 Eks-torpedoer og privatetterforskere	
7.7 "Agenten"	
7.8 Vikarierende motiv	
7.9 Granskninger	
7.10 Global krim	
8.0 AVSLUTNING.....	s.15
- Kilder	
- Lenker til saker	

1.0 INTRO

Per-Erik Viking Karlsson er på Project Club London - en av verdens mest eksklusive nattklubber. Her lokkes det med dyr sjampanje og lettkledde kvinner i en "diskret" og "sofistikert" opplevelse "skapt for Londons eliteklientell". Den tidligere norgesmesteren i tennis raser verden rundt, overnatter på fasjonable Bulgari Hotel & Spa, har en forkjærlighet for high-end biff- og sushirestauranter - og ellevill gambling med råvarer og valuta. Pengene kommer fra småsparere og profesjonelle investorer som trodde de hadde gitt midlertidige lån til kanadiske trafikkskadde som ventet på utbetaling fra forsikringsselskapene sine. Totalt er nær 300 millioner kroner på avveie.

2.0 BAKGRUNN

Saken startet med et noe ullent tips om at flere tromsøfolk hadde tapt penger på et spesielt finansprodukt.

Vi valgte å gjøre egne undersøkelser blant kilder i finansmiljøet for å finne navn på personer som kunne være involvert. Intervjuer, bakgrunnssamtaler og informasjon fra varslere og potensielle ofre ble starten på innhenting av dokumentasjon. For å komme videre, og for å verifisere opplysningene, er det benyttet en rekke ulike verktøy for både å sjekke opplysningene og lage arbeidshypoteser.

Hypotesene er endret og raffinert etterhvert som vi har fått inn ny informasjon.

Vi har fulgt sporene fra Tromsø til Oslo, Bergen, Canada, Sveits og til et karibisk luftslott.

Det er store beløp og flere personlige tragedier i saken.

De nordnorske långiverne lå an til et tap på 60-80 millioner kroner, pluss avtalte renter over fem år. Totaltap, inkludert investorer på Østlandet og Vestlandet, ligger i størrelsesorden 300 millioner kroner.

Vi avslørte saken og har dokumentert mulige ulovligheter, men det har tatt tid å få kontrollinstanser på banen. Men i år har saken fått store konsekvenser for de involverte. Det er inngått forlik der pensjonistene og investorene får utbetalt rundt 23,5 millioner kroner fra styret i konkursrammede KBR Capital Partners AS, samt agenten.

Bak selskapet sto de tre tidligere norske tennis-essene Christian Ruud, Ola Bentzen og Per Erik Karlsson. Politiet etterforsker en mulig straffesak i Norge. Det er også tatt ut et gigantisk søksmål i Canada.

3.0 KONSEKVENSER:

- **2023:** Hele styret i KBR, samt agenten, inngikk forlik om å betale tilbake 23,5 millioner kroner til pensjonistene og investorene som lånte ut penger til i KBR/True Blue
- **2023:** Bostyrer har anmeldt Karlsson og anbefaler politiet å ta affære. Tidligere har også Ruud og Bentzen anmeldt sin tidligere kompanjong, Per Erik Karlsson.
- **2023:** Norsk politi etterforsker en mulig straffesak mot de involverte og fortsetter avhørene i 2024.
- **2023:** Det er tatt ut et gigantisk søksmål i Canada mot Karlsson, en rekke aksjeselskap samt øvrige involverte i saken. Saken er forventet å komme opp for retten i 2024.

4.0 FUNN

Dette er noe av de vi fant ut:

- De tre (tidligere) tennis-kameratene og NM-mestrene **Christian Ruud, Ola Bentzen og Per Erik Karlsson**, hadde opprettet og drevet et investeringselskap ("KBR") der man over år hadde svært negative revisorrapporter og fare for store tap. Likevel fortsatte salget av de omstridte produktene.
- Selskapet hadde betydelig rot i regnskapene - alt fra privat bruk av bankkort til bruk av lån i strid med betingelser. Det ble ikke kjent før lenge senere.
- Hovedbeskjeftigelsen var et særegent investeringsprodukt opp mot trafikkskadde i Canada med en påstått avkastning på 14-16 prosent.
- En "agent" i Tromsø var sentral i å "pushe" de omstridte låneproduktene på kundene - alt fra bemidlede nordlendinger med "overskuddskapital" til vanlige folk som tok opp lån for igjen å låne ut til KBR - med løfter om "garantert skyhøy avkastning"
- "Agenten" er tidligere dømt for "grov økonomisk utroskap mot Kredittkassen, samt vært involvert i ytterlige tvilsomme konsepter/investeringer med finansakrobat Thomas Øye i 2001.
- "Agenten" sitter selv igjen med millionbeløp i fortjeneste - trolig over ti millioner kroner
- Vi nøstet opp et selskapskonglomerat knyttet til den ene tenniskameraten (Per Erik Viking Karlsson) - med forgreininger til en rekke land og ulike selskaper.
- Det er påstander om svindel i kanadiske og norske selskaper knyttet til Karlsson, og store pengestrømmer mellom de ulike selskapene.
- Både investorgrupper, bostyrer og eksterne konsulenter - og nå eks-torpedoer/privatdetektiver - jakter fortsatt på pengene.

- Det er klart at pengene i liten grad er investert i tråd med løftene til investorene. En stor del av pengene er trolig tapt, angivelig på valutagambling, bunkerstrading, “, luksusforbruk og renteutbetalinger til långiverne (“pyramidespill”). Vi har også fulgt pengespor til et fallert reiselivsprosjekt på en karibisk øy, et golfanlegg i Canada, en hest, en bilforretning samt en canadisk eiendoms-trust (knyttet til en tidligere direktør) og diverse øvrige eiendomsinvesteringer.

5.0. METODE

Saken preges av hemmelighold og mange ulike og tildels motstridende interesser. Vi har brukt mange ulike metoder alene - eller i kombinasjon - for å verifisere opplysningene i saken.

Vi har søkt innsyn i alle offentlig tilgjengelige rapporter i både inn- og utland, inkludert selskapsregistre, og eiendomsregistre, analysert regnskap med noter, samt gjennomgått og kryssjekket profiler/historikk på en lang rekke sosiale medier (Facebook, Twitter, LinkedIN, Instagram, tennisprofil, bedriftsprofiler etc)

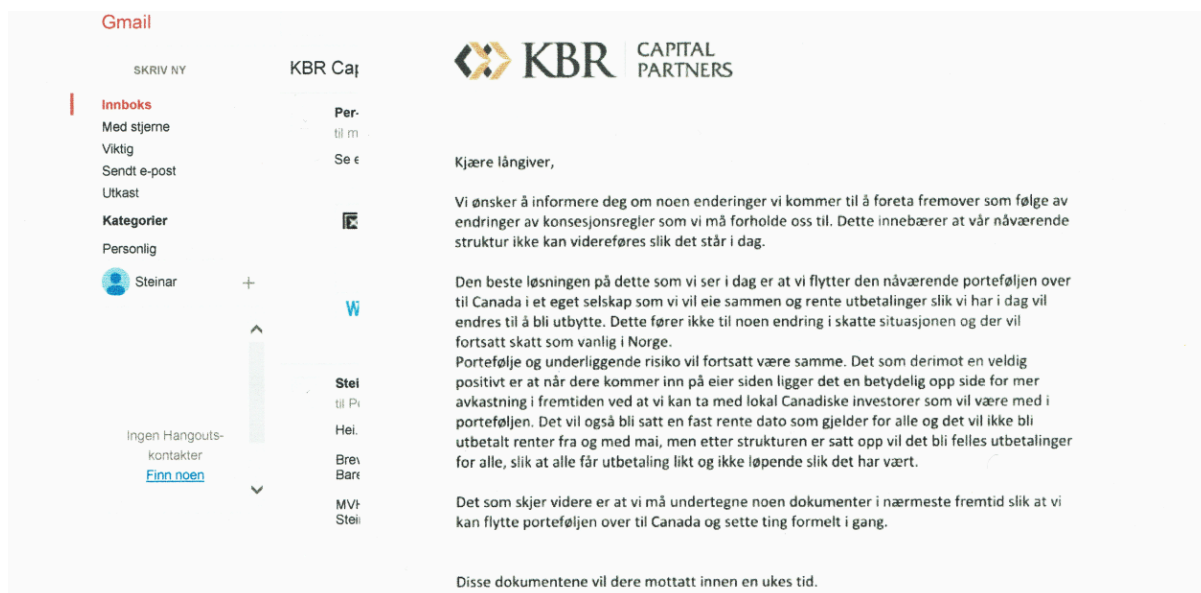
Selskapsregistre i Sveits, Canada, Norge og på St. Vincent og Grenadinene (Karibia) er saumfart og satt inn i Excel-ark/Google regneark.

Vi har vært i kontakt med et stort antall kilder i Canada som har vært involvert i ulike stadier i prosessen.

100 %: Sms fra "agenten" til kunde

Det er brukt et betydelig antall anonyme kilder for å få tilgang til ny informasjon. Dette er igjen sjekket opp mot åpne kilder for verifisering. Det har gitt oss tilgang til fakturaer som viser pengestrømmene og utbetalinger til "agenten" i Tromsø, som har vært uvillig til å bekrefte eller avkrefte opplysninger. Vi har også fått tilgang til dokumentasjon som viser overførte beløp mellom selskapene i inn- og utland, samt investorbrev som ytterligere underbygger opplysningene.

E-post fra Karlsson

“Agenten” i Tromsø og hans nettverk har i liten grad besvart henvendelser, men vi lyktes med å få et lengre møte med vedkommende hvor han fortalte sin versjon og dermed ga oss flere opplysninger i puslespillet. Vi har også dokumentert virksomheten til hans samarbeidspartner, en ung mann med brokete bakgrunn, som har jobbet for både Myrland og Karlsson.

MULTISØK PERSON

Person									
Etternavn	Fornavn	Mellomnavn	Alder	Kjønn	Status	Postnr	Poststed	Fødselsdato	
KARLSSON	PER-ERIK	VIKING	43	M	Bosatt		SVEITS	12.06.1977	
Kilde		Adresse				Postnr	Poststed	Registrert	
Skattedirektoratet		TUNHÖTEN 1000 1000 ZUG				-	SVEITS	21.10.2013	
Postens adresse							JESSHEIM	14.08.2020	

Folkeregistrerte opplysninger

I et forsøk på å nå den antatte hovedmannen besluttet vi å hyre en privatetterforsker i Sveits for å komme i kontakt med vedkommende. Privatdetektiven sikret oss billedokumentasjon på adressen.

KBR CAPITAL PARTNERS AS
 SLEMDALSVEIEN 70A
 OSLO 0370
 NORWAY

Page **1**
 Firm: **F**
 Account: **520-60003**
 Salesman: **500**

Opening Account Balances

Native Currency Converted To Base
0.00 CR

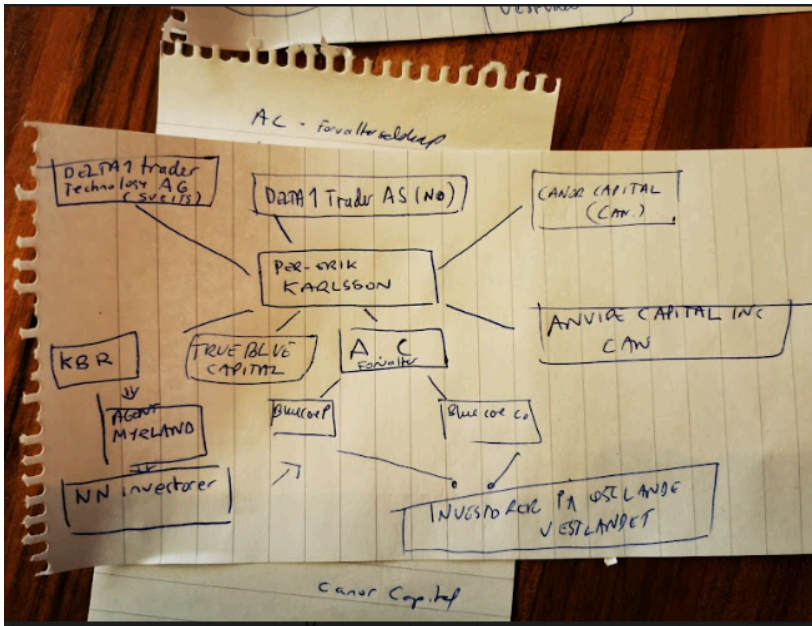
Futures / Options Confirmations

X Date	As Of	Long	Short	Contract	Currency	Amount	Charges
2015-06-04		1	1	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-5.32
2015-06-05		42	42	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-223.44
2015-06-05		7	8	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-42.15
2015-06-05		8	8	JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-44.96
2015-06-05		11	11	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-12.76
				Commission/Fees	USD-U2		-26.40
2015-06-08		2	2	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-11.24
2015-06-08		2	3	JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-14.05
2015-06-08		10	10	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-11.60
				Commission/Fees	USD-U2		-24.00
2015-06-09		16	14	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-79.80
2015-06-09		4	5	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-25.29
2015-06-09		5	4	JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-25.29
2015-06-09		1	1	JUN 15 IMM EMINI S&P	USD-U1		-4.74
2015-06-09		37	37	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-42.92
				Commission/Fees	USD-U2		-88.80
2015-06-10		28	27	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-146.30
2015-06-10		6	6	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-33.72
2015-06-10		11	12	JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-64.63
2015-06-10		15	15	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-17.40
				Commission/Fees	USD-U2		-36.00
2015-06-11		6	9	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-39.90
2015-06-11		5	3	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-22.48
2015-06-11		4	4	JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-22.48
2015-06-11		1	1	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-1.16
				Commission/Fees	USD-U2		-2.40
2015-06-12		7	7	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-37.24
2015-06-12		1	1	JUN 15 IMM GBP	USD-U1		-5.62
2015-06-12		1		JUN 15 IMM EURO FX	USD-U1		-2.81
2015-06-15		5	5	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-26.60
2015-06-15		4	4	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-4.64
				Commission/Fees	USD-U2		-9.60
2015-06-16		3	2	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-13.30
2015-06-16		1		SEP 15 IMM EMINI S&P	USD-U1		-2.37
2015-06-16		4	4	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-4.64
				Commission/Fees	USD-U2		-9.60
2015-06-17		7	8	JUL 15 NYME CRUDE	USD-U1		-39.90
2015-06-17		2	2	SEP 15 IMM EMINI S&P	USD-U1		-9.48
2015-06-17		10	10	JUN 15 EUX DAX INDEX	EUR-E2		-11.60

Oversikt over handel med valuta og bunkers

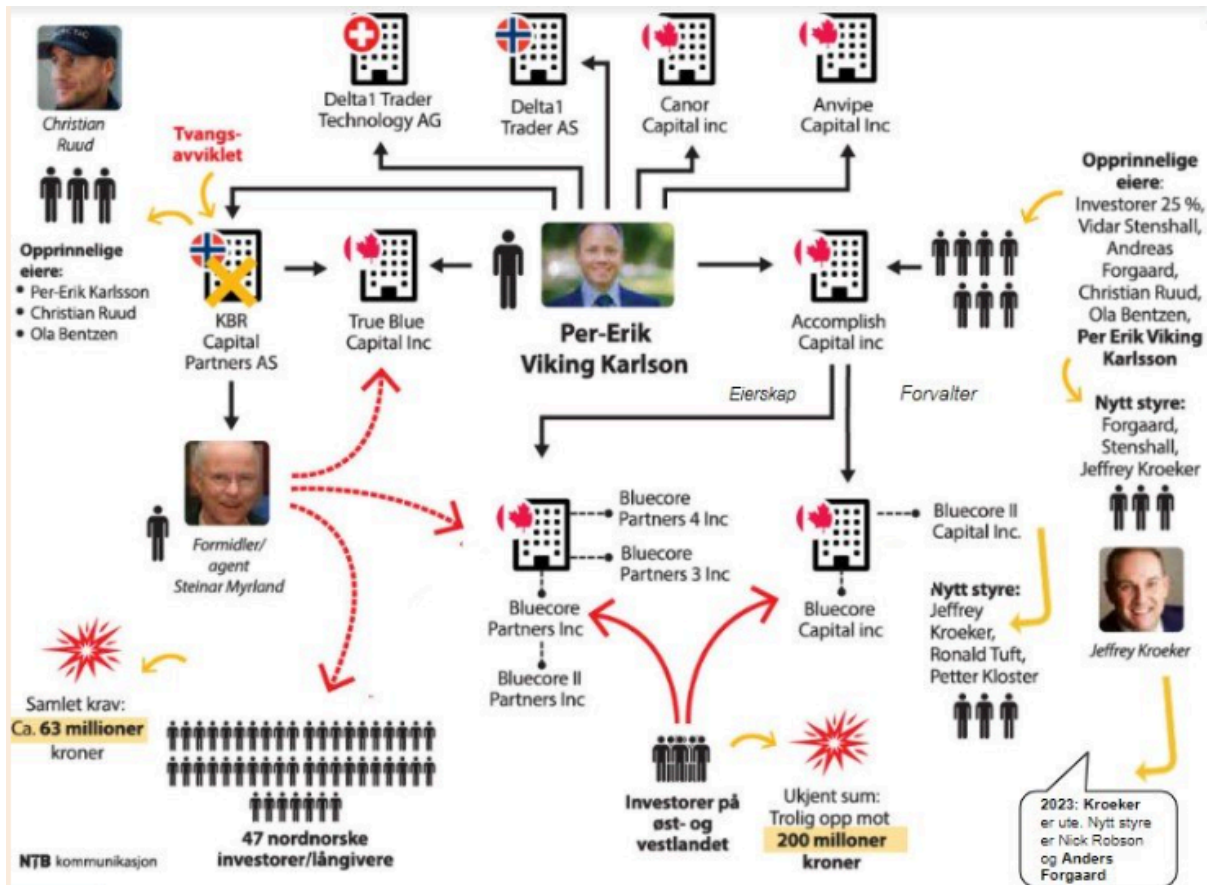
6.0 GJENNOMFØRING

Vi har samlet info og saker i en felles delt mappe i Google Drive. Her har vi kryssjekket opplysninger og skrevet utkastene til sakene. Vi har også bygd opp navnedatabaser som viser alle som har relasjoner til saken, i inn- og utland, totalt flere hundre personer.

Skisse 1

Vi tegnet tidlig en grafikk for å illustrere pengestrømmene og hovedaktørene. Den ble sendt til en profesjonell grafikkleverandør - for å få et bedre visuelt utseende enn våre gratisprogrammer kunne utføre.

OPPDATERT SELSKAPSKONGLOMERAT: Per Erik Viking Karlsson var sentral i stiftelsen av de mange selskapene som alle skulle investere i trafikkskadede-saker i Canada med norske penger. Nå er han fjernet fra de fleste formelle rollene - og saksøkt - unntatt for hans private selskap Delta Trader. Eiere i Accomplish Capital inc. er opplyst i et internt dokument, men skal senere være endret. Advokat Jeffrey Kroeker er også fjernet fra diverse verv og saksøkt. Advokat Nick Robson har tatt hans plass som stedlig selskapsrepresentant for de norske eierne og har styringen på Bluecore Partner-selskapene. Det er nordnorske eiere i blant annet KBR, True Blue, Bluecore partner IV. Foto: NTB/Nordlys

7.0 ETIKK OG FAGLIGE UTFORDRINGER

Utover de allerede nevnte faglige og etiske utfordringene vil vi trekke frem følgende:

7.1 Identifisering:

Vi landet tidlig på identifisering av de involverte. Det er presseetisk utfordrende all den tid det kan bety forhåndsdømming.

I vår sak har vi vurdert hensynet til de rammede långiverne som større enn hensynet til den antatte hovedmannen med hensyn til identifisering. Her er det vurdert at de navngitte personene *er* saken, at det er alvorlige og gjentatte (potensielt) kriminelle handlinger som både skader samfunnet og pensjonistene som satset sparepengene sine da de stolte på selgerne.

Viktigheten av å undersøke slike kompliserte saker underbygges av at øvrige samfunnsinstanser oppdager få slike forbrytelser. Petter Gottschalk anslår oppdagelsesrisikoen til 1 av 12 for hvitsnippforbrytere i Norge (Gottschalk, 2021), og enda lavere i andre land.

7.2 Kartlegging og fremgangsmåte

For å kartlegge omgangskrets og forbindelser mellom de ulike partene er det gjort avanserte nettsøk på personnivå. Profiler på sosiale medier som Facebook, Twitter, LinkedIn, tennisplayer med mer er gjennomgått og sammenstilt med informasjon fra muntlige kilder. Avanserte nettsøk er benyttet for å se på personkoblinger og finne informasjon både på selskap og personnivå. Folkeregisteret og historisk eiendomsinformasjon er brukt for å se på bosted og registrerte økonomiske verdier. Ved hjelp av fakturaer kunne vi kartlegge deler av pengestrømmen på et tidlig tidspunkt. Etterhvert er det supplert av informasjon fra søksmål, bostyrer-rapporter og gjennomgang fra borevisor. Via journalister i andre land fikk vi tilgang på eiendomsinformasjon på St. Vincent og Grenadinene, der noe av pengene har havnet. Selskapsregister i inn- og utland er gjennomgått. Det samme gjelder domstoler.

En utfordring har vært ulik adgang til eierinformasjon mellom norske, canadiske og sveitsiske selskaper. Spesielt sistnevnte er kjent for sitt hemmelighold.

Selve *fremgangsmåten* er den klassiske “Follow the money” - “følg pengene”. Her er det analysert pengestrømmer i regnskap og mellom de mange ulike selskapene som er involvert i saken.

7.3 Den antatte hovedmannen

En svakhet er mangelen på konfronterende “en til en-intervju” med den antatte norske hovedmannen. Han er forsøkt kontaktet via e-post, telefon, via bekjente og familie og via andre selskap på samme bygningsadresse han er registrert på i Sveits.

Vi prøvde å oppsøke vedkommende direkte, uten å finne ham. Det endte med at vi hyret en privatdetektiv for å spane og oppsøke mannen, noe som ga oss bilder og bekreftelse på oppholdssted. Dette er en metode i etisk grenseland. Vi vurderte at den samfunnsmessige betydningen var stor nok og at vi da ikke kunne få bekreftelsen vi trengte ved hjelp av vanlige journalistiske metoder. Informasjonen fra den leide privatdetektiven i Sveits ble kun

brukt til dokumentasjon av oppholdsstedet, og er sånn sett ikke langt unna et hvilket som helst frilansoppdrag for en innleid fotograf.

Etterhvert gjorde vi et nytt forsøk der vi reiste til bostedet i “skatteparadiset” Zug i Sveits. Til slutt fant vi vedkommende på togstasjonen på vei til et møte, men tross løfter om intervju senere på dagen dukket han aldri opp. I mangel på et direkte konfronterende intervju har alle typer dokumentinformasjon og muntlige kilder blitt svært viktig i researchen, deriblant hans egne forklaringer i alle mulige skriftlige kilder, og via advokat.

Senere har den antatte hovedmannen gitt korte intervjuer til oss - på vei inn i rettssalen til forliksforhandlinger.

7.4 Bruk av akademisk teori

Saken har også vært case i egen akademisk oppgave ved *Senter for undersøkende journalistikk* ved Universitetet i Bergen (masteremne i Avansert research). Vi har brukt akademisk teori fra studiet for å utvikle hypoteser for å kunne forstå mulige personlige motiver i en komplisert sak.

Saken treffer svært mange klassiske kjennetegn på hvitsnippkriminalitet - både med hensyn til muligheten for å begå handlingene, luksusforbruk, gambling og press for å oppnå resultater.

Det forelå *trusler* mot bedriften (KBR). Det var blant annet konkursfare etter feilslåtte investeringer i strid med formålet. Å investere etter formålet, i produkter for trafikkskadde, var også vanskeliggjort på grunn av stor konkurranse i markedet. Det var også store forventninger fra medeiere og investorvenner/ tenniskompiser og långivere - kombinert med manglende mulighet for å nå disse målene på en legal måte. Her var det avtalt svært høye avkastningskrav - langt over hva som var mulig å oppnå i det ordinære aksjemarkedet.

Vedkommende hadde både *mulighet til å begå handlingene* og *muligheten til å skjule det over tid*, gitt rollen som øverste leder i flere investeringsselskap der han lenge var ansett som en pålitelig venn blant tenniskompisene. Han hadde høy *status i miljøet* og hadde tilgang til store pengesummer i form av lån. Samtidig med høy tillit var det tilsynelatende manglende kontroll fra medeiere, långivere og styremedlemmer, ifølge bostyrer.

Den eneste som tilsynelatende reagerte var revisor, men rapporten forble skjult lenge. Den hadde så mange “røde flagg” at mange *vanlige* eiere trolig ville ha reagert, men så lenge långiverne fikk sine avtalte renteutbetalinger, trolig ved å “spise” av egne og andres innlån til selskapene (“pyramidespill”), var det ingen som reagerte før renteutbetalingene plutselig stoppet opp flere år senere.

Men selv om det er slik at saken passer godt med akademisk teori om hvitsnippkriminalitet, er det all grunn til å være varsom. Det foreligger ikke en dom, utover forliket. Og selv om det er indisier på kriminelle handlinger, er det på ingen måte vedgått fra de involverte.

I vår sak er den hovedmistenkte i intervjuer tydelig på at han **ikke** har lurt noen og mener investorene måtte skjønne at det var risiko forbundet med lånene.

Han har likevel gått med på å betale en betydelig sum i et forlik (som per utgangen av 2023 er misligholdt). Han er fortsatt under etterforskning i Norge og dessuten saksøkt i utlandet. Uansett om handlingen til slutt blir definert som kriminell, eller ei, så er både dokumentene, og alle de øvrige kildene, tydelig på at Karlsson i alle fall har brukt pengene på noe annet enn det som var opprinnelig avtalt.

7.5 Tipsere og varslere

Vi ble tidlig satt i alarmberedskap - i form av et tips som var delvis konkret. Etterhvert kom vi i kontakt med kilder som kan betegnes som varslere i og med at de hadde opplevd det de mener var svindel, men fryktet represalier dersom de gikk åpent ut med informasjon.

For å øke sjansen for å oppdage uregelmessigheter satt vi ned et team med erfaring fra regnskapsanalyse, gravejournalistikk og erfaring med ulike research-verktøy. En lang rekke metoder og verktøy - nevnt tidligere - er benyttet. Uten disse ville vi neppe kunnet avdekke potensielt kriminelle handlinger.

Metodene har langt på vei hjulpet oss i å avdekke et hendelsesforløp, men samtidig er ikke hele puslespillet presentert.

Som lokal/regional avis har vi vært mest opptatt av den eventuelle kriminaliteten som er begått nærmest oss. Her kan de mulig lovstridige handlingene ha blitt begått i andre land. En slik holdning kan ha ført til at de kanadiske sporene i saken har blitt mindre omtalt enn de nærmeste. Det var i Canada at pengene - ifølge lånebetingelsene - skulle vært brukt/investert. Når det er sagt så tyder sporene, fra blant annet bostyrer-rapporter, på at mye av pengene rett og slett ikke havnet der de skulle.

7.6 Eks-torpedoer og privatetterforskere

Långiverne med store utstående har etter hvert blitt utålmodig på manglende fremgang i den sivilrettslige og strafferettslige delen av saken.

Nylig kunne vi avsløre at det er hyret inn privatetterforskere, eks-torpedoer, i pengejakten. Disse har i slutten av 2023 også opptrådt som gjester/privatetterforskere i podkasten “Henlagt”, der sakskomplekset har blitt rullet ut.

7.7 “Agenten”

Den nordnorske agenten som solgte de omstridte produktene er tidligere straffedømt og har figurert i flere “gråsonesaker”. Dette fant vi ved enkle, historiske Retriever-søk i Nordlys og Dagens Næringsliv. Slike opplysninger kan dog gi en forutinntatthet der man automatisk tenker at det må være noe "muffens" også denne gangen, samtidig som det åpenbart kan være et “rødt flagg”. Også agenten nekter all skyld og mener selv å ha blitt kraftig lurt i saken.

7.8 Vikarierende motiv

Vi har opplevd at saken har så mange ulike og vikarierende interesser at vi ikke kunne ta noen opplysninger for gitt, men måtte gjøre egne undersøkelser for å prøve å finne sammenhengene ut fra vår første normative arbeidshypotese: ”Uskyldige personer er lurt til å låne ut penger til noe helt annet enn de trodde”.

I saken har vi forsøkt å vurdere kildekredibiliteten til de ulike. Vi har valgt, etter tradisjonelt journalistisk mønster, å stole mer på informasjon fra offisielle registre og fra aktører med høy kredibilitet som bostyrere, borevisor og advokater. I vår sak er det informanter på alle samfunnsnivå, med ulikt kompetansenivå. De mest hårreisende påstandene i saken kommer fra anonyme personer som har utøvd press på aktører i saken. De ble av oss ansett å ha lav kredibilitet, hovedsakelig for at opplysningene ikke lot seg verifisere av andre.

Det er likevel på det rene at kilder med høy kredibilitet kan mangle viktige opplysninger i helheten, være styrt av oppdragsgiver eller sitte på feil opplysninger, mens kilder med lav kredibilitet i teorien kan sitte på nøkkelen til saken. En holdning om at noen er mer kredible enn andre er selvsagt til hjelp i en sileprosess, men kan i teorien også lede deg feil vei, eventuelt underminere roller til enkelte og overvurdere roller til andre.

7.9 Granskninger

Et eksempel er granskninger. En granskning er en slags privat “politi-etterforskning” som skal finne ut hva som skjedde, når, hvordan og hvem gjorde hva - med mer. I utgangspunktet kan en slik type etterforskning avdekke kriminalitet som politiet ikke har ressurser til å etterforske.

Men slike private granskninger kan også være problematiske av flere grunner og faktisk hindre både politi og journalister å avdekke et forhold. En privat granskning kan være en måte å unngå en straffesak på og drive saken i retning av “ufarlige” regelbrudd fremfor straffeforfølging. Petter Gottschalk ved BI har gått gjennom 131 ulike granskningsrapporter, som i teorien kunne ha avdekket kriminalitet. Han viser imidlertid at få granskninger ender med dom. En av forklaringene kan være at granskerne er lojale mot oppdragsgivere, som ofte ønsker å unngå rettssaker.

I denne saken er det brukt ulike advokater og revisorer som har gjort undersøkelser som ligner på granskninger, men som er ulne i mandat og metoder (Fossedal & Marstrander, 2021; Robson 2022). Både Ernst & Young (EY i Norge), samt borevisor og konkursadvokat i Norge har også levert ulike rapporter. Det har også vært granskninger i Canada.

Innholdet i slike granskninger kan være verdifulle rent journalistisk, som en hjelp til verifisering av faktaopplysninger. Noen av granskningene kan imidlertid utfordres både på mandat og habilitet, der ulike bindinger og roller kan ha påvirket sluttresultatet. I en av granskningene er den omstridte selgeren/agenten av produktet delaktig i granskningen. I tillegg er sønnen til en tidligere kompanjong av ham, som dessuten har samarbeidet med hovedmistenkte, en sentral premissgiver. Dermed kan det stilles spørsmål om alle ubehagelige fakta kommer frem, eller om man ser bort fra egne roller i saken, noe som er med på å hindre muligheten for å avdekke hva som har skjedd.

7.10 Global krim

Nasjonale myndigheter og politi - og journalister - kommer ofte til kort når virksomheten går over landegrensene. Globalisering og multinasjonale selskap muliggjør både hvitvasking av penger, korrupsjon og flytting av virksomhet til land der kontrollen er dårligere.

Hemmeligholdet i skatteparadiser, og land med andre jurisdiksjoner, gir gode muligheter for **banditter** å skjule penger fra kriminelle handlinger.

I canadisk rettsvesen er det dukket opp et søksmål med klare anklager om kriminelle handlinger utført av Karlsson, hans ulike selskap, og en rekke andre samarbeidspersoner. Her påstås det at pengebeløp, ment for trafikkskadde, har havnet i alt fra golfanlegg til bil, bolig og eiendom til venner og forretningspartnere, i både Canada, Norge, Sveits og andre land (Tedesco et al., 2023).

Denne multinasjonaliteten vanskeliggjør kontroll både for journalister, långivere, myndigheter og andre. Når saken i tillegg er svært kompleks kan den nødvendige ressursbruken være så stor at ingen av de ovennevnte aktørene ser nytten i å etterforske saken til bunns. Her er det dessuten et åpent spørsmål hvor de potensielt kriminelle handlingene faktisk er begått - i Norge, Canada, Sveits eller eventuelt på St.Vincent og Grenadinene.

Om noen penger som tilhører långiverne faktisk finnes en plass der ute kan ta årevis - og bli svært dyrt- å finne ut av, på grunn av sekretessen i slike jurisdiksjoner. Spesielt finansmarkedet og eiendom inneholder store muligheter til å skjule formue. Et eksempel er at penger fra långiverne i Norge har havnet i eiendommer i Canada som styres av en "trust" - som er en organisasjonsform som både hindrer innsyn og gjør det vanskeligere å utfordre eierskapet (Bullough, 2018).

8.0 AVSLUTNING

Til slutt: Vi har jobbet med saken over tid, og den er ikke avsluttet. Det siste året har det kommet flere gjennombrudd.

I tillegg til å undersøke saken journalistisk er den også gjennomgått teoretisk med akademiske kilder som en casestudie på masteremnet i *Avansert research* ved Senter for undersøkende journalistikk. Det viktigste bidraget fra de akademiske teoriene er

teorikunnskapen i kombinasjon med informasjonen som hentes inn med andre verktøy og metoder. Vår erfaring er at teorikunnskapen har vært til hjelp for å sortere de mange ulike, og dels motstridende, opplysningene som er samlet inn i saken.

Noen sentrale kilder:

Rapporter:

Fossedal, L. & Marstrander, J. (2021, 18.februar). *Oppdragsbekreftelse*. Ernst & Young. **

Guclu H.M & Korsgården, K. (2018, 20. desember). *Til Generalforsamlingen i KBR Capital Partners. Uavhengig revisors beretning*. K-Team.

Sandtrø, E. & Arnkværn N.G. (2023, 8.mai). *Avsluttende innberetning til Oslo Tingrett i sak 20-017076KON-OBYF/2: KBR Capital Partners AS, Dets tvangsavviklingsbo*. Ro

Sommernes Advokatfirma.

Robson, N. (2022, 22.mars). *Interim Report to shareholders. Private and confidential and privileged*.

Søksmål:

Tedesco, C., Carson, D. & Taylor, R. (2023, 7. mars). [Flere saksøkere mot Per-Erik Viking Karlsson med flere]. *Court File No. CV-22-00687139-0000*. Ontario Superior Court of Justice.

LENKER:

- 30.12.2023: **Ny pengejakt: [Inngikk forlik - nå har han sluttet å betale](#)**
- 08.11.2023: **Intensivert pengejakt: [Leide inn eks-torpedo](#)**
- 20.05.2023: **Avsluttende borapport: [Anbefaler politietterforskning](#)**
- 20.04.2023: **Gigantsøksmål: - [Foraktelig oppførsel](#)**
- 20.12.2022: **Forlik: [Må ut med flere millioner](#)**
- 14.11.2022: **Forliksforhandlinger: [Har meglet i tre dager - vil ikke si hva de har kommet frem til](#)**
- 09.11.2022: **Forliksforhandlinger: [Jobber med å komme til enighet](#)**
- 22.09.2022: **Alle saksøkerne og beløp: - [Folk er lynforbanna](#)**
- 30.06.2022: **“Snakker ut” etter to år på flukt fra alle: [Her er mannen alle vil ha tak i. Nordlys fant han på en togstasjon i Zug](#)**
- 30.06.2022: **Bekreftet størrelse på saken, fant golfanlegg og “mystisk” lån: [Hemmeligstemplet notat: - Del av internasjonal storsvindel](#)**

- **14.06.2022: "Skjellig grunn til mistanke".** [Bostyrer mistenker straffbare forhold - vurderer anmeldelse og konkurskarantene](#)
- **14.06.2022: Prosesskriv til retten:** [Trodde de lånte bort penger til trafikkskadde – blåste bort millioner på luksushoteller, nattklubber og vip-arrangement](#)
- **19.05.2022: Ny aktør med mystisk rolle:** [Martin fra Kattfjord sentral i søksmål](#) **06.04.2022: Etterforskning gjenopptas: Politiet gjenopptar etterforskning**
- **07.04.2022: Stevnes for retten:** [Nå tas det ut hele tre rettslige stevninger for Nord-Troms tingrett og Oslo tingrett](#)
- **20.01.2022: Også kona til agenten er involvert:** [Kona mottok store beløp](#)
- **21.10.2021. Agenten snakker ut:** [Mener han er blitt urettferdig uthengt som sydebukk](#)
- **16.09.2021: Regnskap hos investor viser store tap:** [Thomas og Geir tapte millioner i påstått pyramidespill](#)
- **14.09.2021: Forsvarstalen:** [Slik forklarer Karlsson tapene - lyste "warning i aksjebrevet"](#)
- **30.06.2021: "Hemmelig avtale":** [Agenten sikret seg selv skyhøy provisjon fra nær vennekrets](#)
- **19.05.2021: Bostyrers årsregjølelse:** [Slik jaktes det penger i konkursboet](#)
- **16.04.2021: "Mellommannen":** [Brukte mystisk mellommann for å komme i kontakt med investorer](#)
- **07.04.2021: Her er den antatte hovedmannen:** [Jaktes av illsinte, fortvilte nordlendinger - her bor han nå](#)
- **27.03.2021: Forliksslage:** - Dette er saken mot tromsømannen
- **21.02.2021: Høyprofilert utenlandsk advokat var selskapsrepresentant:** [Advokat: - Pengene er tapt på valutagambling](#)
- **18.02.2021: Ny granskning:** [Leier inn toppadvokater](#)
- **17.02.2021: Penger på kryss og tvers i inn- og utland:** [Spor fører til omstridt luksusresort](#)
- **16.02.2021: Reaksjoner på "agentens" metode:** [Forsiktig og erfaren investor lot seg lokke](#)
- **10.02.2021 "Agentens" metode:** ["Garantert risikofritt": Her er sms-ene som lokket folk til å investere](#)
- **10.02.2021: Pengestrømmene:** [Storstilt pengejakt i flere land](#)
- **05.02.2021: Ofrene:** [Kjell Arne risikerer å tape fire millioner kroner](#)
- **05.02.2021: Den antatte hovedmannen:** [Kanadisk advokat: Karlsson nektet å samarbeide](#)
- **03.02.2021: "Agenten"s forhistorie:** [Tromsømann var agent for investorene - tidligere staffedømt](#)
- **29.01.2021: Avsløringen:** [Profilerte næringsstopper risikerer å tape alt](#)
- **Faktablokk:** [Meget kritisk revisorrapport](#)